



**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ
W KOŚCIANIE
ZA 2021 ROK**

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zasadniczym celem pomocy społecznej jest doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej oraz zintegrowanie ich ze środowiskiem. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej są zobowiązani do współpracy w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Pomoc udzielana w ramach świadczeń z pomocy społecznej ma charakter przejściowy i zakłada aktywizację osób z niej korzystających.

Pomoc może być przyznana w różnych formach. Należy do nich system zasiłków pieniężnych, usług, pomoc rzeczowa, poradnictwo i praca socjalna. Klient znajdujący się w sytuacji trudnej, który spotyka się z pracownikiem socjalnym otrzymuje odpowiednią informację dotyczącą możliwości skorzystania z pomocy, jej form i warunków na jakich będzie mógł tę pomoc otrzymać. Pomoc społeczna zakłada współdziałanie klienta z pracownikiem socjalnym. Brak współdziałania i aktywności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych może stanowić podstawę do wstrzymania lub odmowy udzielenia pomocy.

W rodzinie, która chce skorzystać z pomocy społecznej, poza spełnieniem kryterium dochodowego musi wystąpić co najmniej jeden z następujących powodów: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, brak umiejętności przystosowania się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Podstawowym aktem prawnym w oparciu, o który Ośrodek realizuje swoje zadania jest **ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (t. j. z 2021 r., poz. 2268, ze zm.), która określa zadania, formy świadczeń oraz zasady ich przyznawania.

Innymi aktami prawnymi nakładającymi realizację zadań na Ośrodek są:

1. Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111, ze zm.);
2. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 877, ze zm.);
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1285, ze zm.);
4. Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 423, ze zm.);
5. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 685);
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);
7. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821, ze zm.);
8. Uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15.10.2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P z 2018 r. poz. 1007);
9. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1744);
10. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1297);,Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm.);
11. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1329);
12. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, ze zm.);
13. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, ze zm.).

Udzielana pomoc kierowana jest do indywidualnego klienta/rodziny, zamieszkałej na terenie gminy Kościan. Przyznanie pomocy następuje na podstawie złożonego wniosku w formie decyzji administracyjnej. Każda wydana decyzja poprzedzona jest wywiadem środowiskowym przeprowadzonym przez pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania

klienta/rodziny. Jedynie udzielenie świadczeń w postaci pracy socjalnej i poradnictwa nie wymaga wydania decyzji. W sytuacjach marnotrawienia środków finansowych, świadczenie pomocowe może być realizowane w formie niepieniężnej.

STRUKTURA ZATRUDNIENIA

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościanie według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. zatrudnionych było **19** pracowników w pełnym wymiarze czasu pracy w ramach umowy o pracę.

Struktura organizacyjna i zatrudnienia GOPS w Kościanie:

Zatrudnienie	Liczba zatrudnionych osób na dzień 31.12.2018 r.	Liczba zatrudnionych osób na dzień 31.12.2019 r.	Liczba zatrudnionych osób na dzień 31.12.2020 r.	Liczba zatrudnionych osób na dzień 31.12.2021 r.
Ogółem:	18	19	19	19
<i>w tym:</i>				
Kierownik/dyrektor	1	1	1	1
Główny Księgowy	1	1	1	1
Pracownik socjalny, specjalista pracy socjalnej	8	8	8	8
Inspektor, podinspektor, referent	5	5	5	5
Asystent rodziny	2	2	2	2
Pomoc administracyjna	0	1	1	1
Opiekun w OPS	0	0	0	0
Sprzątaczką	1	1	1	1

Wszyscy pracownicy Ośrodka posiadają wykształcenie wymagane na danym stanowisku. Pracownicy wykonujący zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i wychowawczych oraz wsparcia rodziny posiadają wykształcenie wyższe.

Pracownicy stale podnoszą swoje kwalifikacje uczestnicząc w różnorodnych szkoleniach zawodowych. W roku 2021 w 117 szkoleniach i konferencjach dotyczących wiedzy na temat zmieniających się przepisów prawa oraz podnoszących umiejętności zawodowe udział wzięło

17 pracowników. Szkolenia w większości były bezpłatne, zorganizowane m.in. przez WOKISS i ROPS on-line (ze względu na pandemię).

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

W roku sprawozdawczym pomocą społeczną w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych objęto w gminie **478** osób w **204** rodzinach oraz 105 osób w 35 rodzinach objęto pomocą wyłącznie w postaci pracy socjalnej. Łącznie 239 rodzin (583 osoby) korzystało z szeroko rozumianej pomocy społecznej tj. m.in. z pracy socjalnej, poradnictwa, załatwiania spraw w urzędach, sądach, orzecznictwie do spraw niepełnosprawności, ustalania uprawnień do rent, emerytur.

Ponadto pracownicy Ośrodka przeprowadzali wywiady alimentacyjne dla innych ośrodków i wydawali opinie i informacje (po przeprowadzeniu wywiadu) dla PCPR, Policji, sądów i innych uprawnionych instytucji.

Wśród klientów Ośrodka dominują osoby mające trudności z funkcjonowaniem społecznym, u których występują problemy rodzinne, zdrowotne i prawne. Wiele rodzin szuka w Ośrodku informacji na temat możliwości skorzystania ze swoich uprawnień, możliwości formalnych rozwiązania swoich problemów, szukają także wsparcia i zrozumienia. Każda osoba zgłaszająca się do Ośrodka jest kierowana do pracownika socjalnego, który w sposób profesjonalny i zgodnie z etyką zawodową stara się pomóc w rozwiązaniu zgłaszanych problemów.

Praca socjalna jest działalnością zawodową opartą na relacji pracownika socjalnego z klientem. To klient i jego problem warunkują powstanie relacji pomocy oraz podjęcie działań naprawczych. Klienci trafiają do pracownika socjalnego w bardzo różny sposób i kierują nimi różne motywacje. Osoby, które same odczuwając swoją sytuację jako trudną, taką z którą nie mogą sobie samodzielnie poradzić, poszukują pomocy w wyspecjalizowanych placówkach, zwykle sami dowiadują się o możliwościach instytucji lub uzyskują informacje od innych osób, takich jak np. lekarze, nauczyciele, sąsiedzi, media itp. Poszukując możliwości wyjścia z trudnej sytuacji są oni otwarci na współpracę z pracownikiem socjalnym. Mają duże oczekiwania wobec niego i instytucji pomocy, jednak równocześnie mają świadomość konieczności własnego udziału w procesie zmiany swojej sytuacji. Inną grupę stanowią klienci, którzy od instytucji pomocy społecznej oczekują naprawienia ich sytuacji życiowej,

traktując oferowane świadczenia, jako im należne i reprezentują postawę roszczeniową wobec pracownika socjalnego. Nie chcą współpracować z pracownikiem socjalnym oczekują pomocy i rozwiązywania ich problemów bez ich udziału. Wielu klientów pomocy społecznej nie wykazuje zainteresowania i motywacji do zmiany swojej sytuacji. Część z nich nie ma odpowiednich umiejętności do zajęcia się swoimi sprawami. Rodziny nie radzą sobie finansowo i są bezradne w sprawach gospodarstwa domowego i organizacji dnia codziennego. Dziedziczna staje się bieda i bierna postawa wobec pracy i nauki. Sposobem na życie jest umiejętne pozyskiwanie różnorodnych świadczeń. Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej starają się zmienić te postawy i wskazywać klientom konieczność przejęcia przez nich odpowiedzialności za życie swoje i swojej rodziny.

Poniżej przedstawiono kompleksowe opracowanie, które obrazuje szerokie spektrum zadań realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie.

WYDATKI
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie
w 2021 roku

Rozdział		Kwota ogółem	Dotacja			Budżet gminy
			201	203	206	
85202	DPS	872129,64	0	0	0	872129,64
85205	Przeciwdziałanie przemocy	6805,85	0	0	0	6805,85
85213	Składki zdrowotne – ZS	20067,34	0	19660,00	0	407,34
85214	Zasiłki ogółem:	110216,18	0	42003,00	0	68213,18
	1. zasiłki okresowe	49990,00	0	42003,00	0	7987,00
	2. schronienie,	35062,34	0	0	0	35062,34
	3. zasiłki specjalne celowe	17860,00	0	0	0	17860,00
	4. zasiłki celowe i w naturze	7303,84	0	0	0	7303,84
	5. zasiłki celowe, zd. losowe	0	0	0	0	0
85216	Zasiłki stałe	229267,11	0	223000,00	0	6267,11
85219	Utrzymanie ośrodka:	1284075,57	0	111234,23		1172841,34
85230	Program - Dożywanie	132099,20	0	73000,00	0	59099,20
85295	Programy- Kluby seniora	45958,97	0	0	0	45958,97
85501	Świadczenia wychowawcze	19196229,02	0	0	19196229,02	0
85502	Świadczenia rodzinne, FA	7872910,48	7872910,48	0	0	0
85503	KDR	867,22	230,76			636,46
85504	Asystent rodziny	149210,34	0	4000	0	145210,34
85508	Rodziny zastępcze	52785,46	0	0	0	52785,46
85513	Składki zdrowotne- SR	142000,00	142000,00	0	0	0
85395	Pozostała działalność- projekt	80888,58		72799,72		8088,86
OGÓLEM:		30195510,96	8015141,24	545696,95	19196229,02	2438443,75

W ogólnych wydatkach Ośrodka dotacja z budżetu państwa stanowi 92 % , pozostałe 8% to środki wydatkowane z budżetu gminy.

ZADANIA ZLECONE

1. Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się opiekunowi prawnemu w wysokości ustalonej przez sąd. W 2021 roku nie wypłacano wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

ZADANIA WŁASNE GMINY

1 Sporządzenie bilansu potrzeb w zakresie pomocy społecznej

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie prowadzą stały monitoring środowiskowy, na podstawie którego identyfikowano osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych, związanych z ubóstwem, bezrobociem, chorobą, niepełnosprawnością i innymi dysfunkcjami społecznymi.

Diagnozowanie problemów społecznych dotyczących mieszkańców gminy Kościan oraz analiza struktury świadczeń udzielanych przez GOPS w Kościanie, pozwoliły:

- rozpoznać obszary zagrożone kryzysem społecznym.
- wskazać przyczyny, dla których klienci Ośrodka zwracają się o pomoc socjalną,
- określić zapotrzebowanie na świadczenia socjalne.

Z danych statystycznych Gminy Kościan wynika, że na terenie gminy zameldowanych jest według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. **16.167** osób, z czego 8.109 to kobiety i 8.058 mężczyźni (na pobyt stały - 15.951 osób i na pobyt czasowy- 216 osób) w 3.995 rodzinach (gospodarstwach domowych), co ilustruje poniższa tabela:

Rok	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba rodzin (gospodarstw domowych)	Liczba rodzin objętych pomocą w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych oraz w postaci pracy socjalnej	% rodzin korzystających ze świadczeń w stosunku do ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych	% rodzin korzystających ze świadczeń w stosunku do ogółu rodzin (bez pracy socjalnej)
2018	16.099	3.881	282	7,27	251	6,47
2019	16.205	3.933	232	5,90	216	5,49
2020	16.205	3.957	220	5,56	185	4,68
2021	16.167	3.995	239	5,98	204	5,11

Jak wynika z przedstawionych danych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie w 2021 roku objął pomocą społeczną w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych ogółem 204 rodziny, co stanowi **5,11 %** ogółu rodzin z terenu Gminy Kościan.

Jest to liczba większa o 19 rodzin w stosunku do roku 2020.

Powody, w oparciu o które przyznano w 2021 r. pomoc socjalną ilustruje tabela:

Lp.	Rodzaj dysfunkcji	Liczba rodzin 2018 r.	Liczba rodzin 2019 r.	Liczba rodzin 2020 r.	Liczba rodzin 2021 r.
1.	Ubóstwo	150	108	94	97
2.	Sieroctwo	2	0	0	0
3.	Bezdomność	4	3	3	4
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	96	92	81	41
5.	Bezrobocie	57	35	35	47
6.	Niepełnosprawność	88	74	62	75
7.	Długotrwała Choroba	83	88	68	83
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	26	19	23	18
9.	Przemoc w rodzinie	10	3	0	1
10.	Alkoholizm	10	4	6	15
11.	Narkomania	0	0	0	1
12.	Trudności w przystosowaniu społecznym po opuszczeniu zakładu karnego	5	4	4	5
13.	Zdarzenie losowe	0	0	1	0
14.	Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
15.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Najczęstszym powodem przyznania pomocy obok ubóstwa była długotrwała choroba, potem niepełnosprawność, bezrobocie i potrzeba ochrony macierzyństwa. W większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równocześnie kilka przesłanek.

W porównaniu do roku poprzedniego zauważyć można, że znacznie mniej rodzin korzystało z pomocy ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa, natomiast pomocy wymagało więcej rodzin z problemem alkoholowym i ze względu na bezrobocie.

2. Przygotowanie oceny zasobów pomocy społecznej dla Gminy Kościan

W 2021 r., zgodnie z art. 16 a ustawy o pomocy społecznej, przygotowano ocenę zasobów pomocy społecznej za 2020 r. (ocena dokonywana jest za rok poprzedni).

W oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej sporządzono ocenę, która dotyczyła w szczególności:

- osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej,

- rodzaju problemów i ich rozkładu ilościowego,
- infrastruktury, kadry, organizacji pozarządowych,
- nakładów finansowych na zadania pomocy społecznej bez względu na podmioty je realizujące i finansujące.

Na podstawie art. 16a ust. 4, ocena zasobów za rok 2020 przedłożona została Radzie Gminy Kościan na XVII sesji w dniu 30 czerwca 2021 r. Ocenę zasobów sporządza się zawsze za rok poprzedni.

3. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych

Zasiłek stały jest świadczeniem przysługującym osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności spełniającym kryterium dochodowe - 701 zł. dla osób samotnych i 528 zł., dla osób w rodzinie i stanowi dochód bądź uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego. Kwota zasiłku nie może być niższa niż 30 zł. a wyższa niż 645 zł. miesięcznie.

Świadczenie to jest zadaniem własnym gminy, na które otrzymujemy dotację z budżetu państwa w wysokości do 100%. (art. 38 ust. 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie).

Wydatki poniesione na wypłatę zasiłków stałych przedstawia poniższa tabela:

Zasiłek stały				
Rok	2018	2019	2020	2021
Liczba osób, którym przyznano zasiłek	56	45	41	43
w tym:				
- dla osób samotnych	43	38	35	36
- dla osób w rodzinie	13	7	6	7
Liczba świadczeń ogółem	547	447	415	432
Kwota świadczeń ogółem	286.084	249.953	225.292	229.267
w tym:				
środki własne	6.676	9.855	5.292	6.267
dotacja	279.408	240.098	220.000	223.000

W roku sprawozdawczym zwiększyła się liczba osób uprawnionych do zasiłków stałych, co przedłożyło się na większe koszty realizacji tego zadania.

4. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych

Zasiłek okresowy adresowany jest do osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium oraz zasobach pieniężnych nie wystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, zwłaszcza ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, brak możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W 2020 r. Ośrodek przyznał decyzją zasiłek okresowy 57 rodzinom, przyznając 173 świadczenia, w tym z powodu:

- bezrobocia - 28 osobom,
- długotrwałej choroby – 17 osobom,
- niepełnosprawności – 10 osobom,
- możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego - 0 osobom,
- innych powodów - 19 rodzinom.

Szczegółowe wydatki poniesione na wypłatę zasiłków okresowych zilustrowano w tabeli:

Zasiłek okresowy				
Rok	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin, którym przyznano zasiłek	93	47	57	68
Liczba świadczeń	268	156	173	184
Koszt świadczeń ogółem	77.690	42.250	51.840	49.990
w tym:				
środki własne	7.886	4.250	7.342	7.987
dotacja	69.804	38.000	44.498	42.003

Dane przedstawione w powyższej tabeli wykazują niewielki wzrost liczby osób korzystających ze wsparcia w formie zasiłków okresowych. Na wzrost liczby zasiłkobiorców okresowych wpływ miała m. in. sytuacja epidemiologiczna w kraju.

5. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, celowych specjalnych

Zasiłek celowy to świadczenie skierowane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, koniecznych i niezbędnych drobnych remontów i napraw w mieszkaniu.

W roku 2021 przyznano zasiłek celowy **22** rodzinom, na łączną kwotę **7.304** zł.

W szczególnie trudnych i uzasadnionych sytuacjach rodzinom, którym dochód przekracza ustawowe kryterium dochodowe może być przyznany zasiłek celowy specjalny.

Zasiłki specjalne celowe w przeważającej mierze zostały przyznane osobom starszym, których dochód nieznacznie przekracza kryterium dochodowe, jednak ze względu na długotrwałą chorobę czy niepełnosprawność posiadane środki nie pozwalają na zaspokojenie ich najpilniejszych potrzeb.

W 2021r. zasiłki celowe specjalne przyznano 40 rodzinom, na łączną kwotę **17.860** zł.

Dane dot. zasiłków celowych i specjalnych celowych przedstawia poniższa tabela:

Zasiłki celowe, w naturze i celowe specjalne				
ROK	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	54	46	30	62
Kwota świadczeń ogółem	23.450	19.090	12.430	25.164
z tego:				
1. zasiłki celowe specjalne:				
Liczba rodzin	37	39	23	40
Kwota świadczeń ogółem	18.640	17.490	10.250	17.860
2. zasiłki celowe				
Liczba rodzin	17	7	7	22
Kwota świadczeń ogółem	4.810	1.600	2.180	7.304

Z zasiłków celowych w roku 2021 r. korzystało więcej o 15 rodzin w porównaniu do roku poprzedniego.

Podobnie przedstawia się sytuacja dotycząca przyznanych zasiłków celowych specjalnych, tu zwiększyła się liczba rodzin o 17.

6. Przyznanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego to świadczenie, które może być przyznane osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. W takim przypadku zasiłek może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. W roku sprawozdawczym nie było potrzeby przyznawania tego rodzaju zasiłku.

7. Udzielanie schronienia oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym

Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Udzielenie schronienia następuje poprzez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego.

Koszt przedstawia poniższa tabela:

Schronienie				
Rok	2018	2019	2020	2021
Liczba osób, którym przyznano pomoc	3	3	3	4
Ogólny koszt	20.234	18.708	26.595	35.062
Wpływy na konto Gminy z tytułu odpłatności	0	0	6.584	7.320

W 2021 r. pomocy w formie schronienia w schroniskach na terenie kraju udzielono 4 osobom. Są to osoby bezdomne przebywające poza granicami naszej gminy, ale posiadające ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały na terenie gminy Kościan, która zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej jest zobligowana do ponoszenia kosztów pobytu osób bezdomnych w schroniskach.

8. Pokrycie wydatków związanych ze sprawieniem pogrzebu

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy sprawienie pogrzebu osobom samotnym, bezdomnym nie mającym prawa do zasiłku pogrzebowego z innych źródeł.

W roku sprawozdawczym Ośrodek nie poniósł kosztów związanych ze sprawieniem pogrzebu, gdyż nie było takiej potrzeby.

9. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania

Realizując zadania określone w art. 36 ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie organizował i świadczył usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych. Usługi te, mające charakter pielęgnacyjno – higieniczny, świadczone na wniosek zainteresowanego, w oparciu o zalecenia lekarskie.

Pomoc w postaci usług opiekuńczych przyznawana jest decyzją, w której określona jest dzienna liczba godzin oraz procent odpłatności, jaką zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Kościan osoba chora bądź niepełnosprawna zobowiązana jest wpłacać na konto Urzędu Gminy. W 2021 roku wpływy z tego tytułu stanowiły kwotę 68.710,60 zł.

Pomoc ta realizowana była przez Spółdzielnię Socjalną „ATU” na podstawie Umowy o realizację zadania publicznego nr Umowa KO/524/D/1/2021 pt. Świadczenie usług opiekuńczych na rzecz osób z terenu Gminy Kościan, zawartej w dniu 31 grudnia 2020 r. między Gminą Kościan a Spółdzielnią Socjalną „ATU” z siedzibą w Czempiniu. Umowa zawarta została po rozstrzygnięciu otwartego konkursu ofert na wykonywanie w 2021 r. przez organizację prowadzącą działalność pożytku publicznego zadań publicznych będących realizacją zadań samorządu gminnego w zakresie pomocy społecznej, w formie usług opiekuńczych na rzecz osób z terenu Gminy Kościan.

Dane dot. usług zebrano w poniższej tabeli:

Lp.	Usługi opiekuńcze				
	Rok	2018	2019	2020	2021
1.	Liczba osób którym przyznano pomoc	19	23	20	21
2.	Koszt świadczeń	138.159	177.430	198.072	242.539
3.	Liczba godzin	6.579	8.065	8253	9.215
4.	Koszt rzeczywisty 1 godziny usługi w zł. w roku sprawozdawczym	21	22	24	26,32
5.	<i>Kwota stanowiąca podstawę do naliczania odpłatności za jedną godzinę usług opiekuńczych</i>	<i>17,44</i>	<i>21</i>	<i>22</i>	<i>24</i>
6.	Wpływy na konto Gminy z tytułu odpłatności	42.345	48.657	55.916	68.711

Analizując dane zawarte w tabeli stwierdzić należy, że w porównaniu do roku 2020 o 1 osobę zwiększyła się liczba osób wymagających usług opiekuńczych oraz zwiększyła się liczba usługogodzin, jak również koszt jednej godziny, co w rezultacie spowodowało większy koszt realizacji tego zadania.

10. Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu

Zgodnie z art. 54 ustawy o pomocy społecznej, do domu pomocy społecznej kieruje się osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej ponoszą:

- mieszkaniec domu – nie mniej niż 70% swojego dochodu,
- małżonek, zstępni przed wstępnymi – jeżeli ich dochód na osobę jest wyższy 300% kryterium dochodowego, jednak kwota dochodu pozostająca po uiszczeniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium,

- gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby w.w.

Na terenie powiatu kościańskiego mamy tylko 2 domy pomocy społecznej, dlatego była konieczność umieszczenia osób w innych domach na terenie całego kraju. I tak nasi mieszkańcy zostali umieszczeniu oprócz Domu Pomocy Społecznej w Mościskach i Jarogniewiczach w innych domach poza powiatem kościańskim, są to domy pomocy społecznej w miejscowościach: Chumiętki, Rogowo, Wolsztyn, Poznań, Nowy Sącz, Pakówka, Jaromino, Psarskie, Śrem, Zarzewie, Anielin, Grabie.

Aktualną sytuację dotyczącą odpłatności gminy za pobyt w domu pomocy społecznej osób tam przebywających przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej				
	Rok	2018	2019	2020	2021
1.	Liczba osób, za które gmina ponosiła odpłatność	27	26	25	24
2.	Liczba świadczeń	264	258	217	273
3.	Odpłatność gminy	681.853	712.391	746.713	872.130
4.	Wpływy na konto Gminy z tytułu odpłatności rodziny	19.067	15.316	10.974	17.840

W ciągu roku 2021 w DPS przebywały 24 osoby. Na dzień 31 grudnia 2021 r. w domach pomocy społecznej przebywało 21 osób, które skierowane zostały przez tut. GOPS.

Opłaty wnoszone w 2021 r. przez Ośrodek za jedną osobę wynosiły średnio 3.029,27 zł. miesięcznie.

11. Zapewnienie posiłku oraz dożywianie dzieci

Dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach realizowane było w oparciu o wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019 – 2023. Program ten zakłada

objęcie pomocą osób, które z uwagi na trudną sytuację życiową i materialną narażone są na doświadczanie głodu. Szczególną uwagą objęto dzieci, osoby samotne chore i niepełnosprawne. Realizacja tego zadania prowadzona była zgodnie z Umową nr 73/PSD/2021 z dnia 22 marca 2021 r. (z późniejszymi aneksami) zawartą pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Gminą Kościan w sprawie realizacji rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023. Pomoc realizowana była w 9 szkołach i 6 przedszkolach w formie posiłków dla dzieci oraz w postaci zasiłków celowych przyznanych rodzinie w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności. Pomoc udzielana była również dzieciom z terenu Gminy Kościan, a uczęszczającym do szkół na terenie miasta Kościana oraz innych szkół.

Pomoc przysługiwała rodzinom, jeżeli dochód nie przekraczał 150 % kryterium określonego w ustawie o pomocy społecznej.

Program „Posiłek w szkole i w domu”				
Rok	2018	2019	2020	2021
Liczba osób korzystających z programu	413	365	349	306
w tym:				
- w formie posiłków	178	139	109	96
-w formie zasiłku celowego na żywność	322	298	308	262
Koszt programu ogółem	181.718	164.799	122.818	132.099
środki własne	77.376	71.458	54.580	59.099
dotacja	104.342	93.341	68.238	73.000

W 2021 roku Gmina Kościan otrzymała dotację na realizację powyższego zadania w kwocie 73.000 zł., co stanowi 55,3 % całości zadania, pozostałe środki w kwocie 59.099 zł. pochodziły z budżetu gminy (44,7 %).

Z programu skorzystało **306** osób, w tym **96** dzieci w formie posiłków w szkołach.

12. Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne

Składki na ubezpieczenie zdrowotne przysługują osobom pobierającym zasiłek stały, które nie są objęte ubezpieczeniem zdrowotnym z innego tytułu. Składki te odprowadzane były wysokości 9 % od wysokości pobieranego świadczenia w okresach miesięcznych. Opłacanie składek zdrowotnych od zasiłków stałych jest zadaniem własnym gminy, dofinansowywanym ze środków budżetu centralnego do 100%. (art. 38 ust. 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie).

W tabeli poniżej przedstawiono dane dot. opłacanych składek zdrowotnych:

Rok	2018	2019	2020	2021
Liczba świadczeniobiorców, za których opłacana jest składka zdrowotna	50	43	40	41
Liczba składek	515	442	439	436
Koszt składek ogółem	24.546	21.631	19.594	20.067
w tym:				
środki własne	626	531	494	484
dotacja	23.920	21.100	19.100	19.583

W 2021 roku ośrodek opłacał składki za 41 osób (osoby pobierające zasiłek stały). Jest to liczba porównywalna do lat poprzednich.

13. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do zadań zleconych gminy należy wydawanie decyzji (potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej), w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, spełniających kryterium dochodowe.

Dyrektor Ośrodka z upoważnienia Wójta Gminy Kościan, na podstawie przeprowadzonych przez pracowników socjalnych wywiadów środowiskowych wydał w roku sprawozdawczym **16** decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przez okres 90 dni.

Praca socjalna i prowadzenie diagnostyki rodzin i środowiska

Praca socjalna to działalność mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Jest to działalność niematerialna sprowadzająca się między innymi do poradnictwa prawnego, psychologiczno-pedagogicznego i socjalnego. Świadczona jest również pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych oraz utrzymywaniu kontaktów z otoczeniem. Narzędziem do realizacji tego zadania jest kontrakt socjalny czyli pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Realizując zadania w zakresie **diagnozowania rodzin i środowisk** podejmowano następujące zadania:

- dokonywano analiz i ocen zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej. Badania te przeprowadzano w formie wywiadów środowiskowych, stanowiących podstawę do podjęcia decyzji o przyznaniu bądź odmowie świadczeń.

Sytuacja w tym zakresie przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
1.	Ilość przyjętych wniosków	543	426	385	454
2.	Ilość przeprowadzonych wywiadów środowiskowych i aktualizacyjnych	667	529	468	529
3.	Liczba przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych	31	29	20	34
4.	Liczba przeprowadzonych wywiadów dla kandydatów na rodzinę zastępczą	0	1	0	2
5.	Liczba przeprowadzonych wywiadów o umieszczenie w Środowiskowym Domu Samopomocy lub w Ośrodku Wsparcia	27	25	22	28
6.	Liczba wydanych decyzji	776	676	627	642
	w tym:				
	- przyznające świadczenia	736	630	587	602
	- odmowne	15	8	11	12
	- inne (zmieniające, uchylające, wstrzymujące)	25	38	29	28

Analiza liczby wniosków przyjętych w 2021 r. wskazuje na zwiększenie zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej. Wydano w związku z tym więcej decyzji. Wśród 642 wydanych decyzji było 12 decyzji odmownych, które wydano z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego określonego w ustawie.

- udzielano pomocy i wskazówek w rozwiązywaniu spraw osób w trudnej sytuacji życiowej.

Celem prowadzonej przez pracowników socjalnej pracy w środowisku była poprawa funkcjonowania osób i rodzin, rozwijanie ich aktywności i wzmacnianie samodzielności życiowej. Stwarzało to możliwość ograniczania sytuacji kryzysowych i dysfunkcyjnych, a w konsekwencji uniezależnienie podopiecznych od świadczeń Ośrodka. Proces ten jest długotrwały i wymaga skoordynowanych działań różnych instytucji i osób. W procesie tym kluczową rolę odgrywają pracownicy socjalni.

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych ilustruje poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba rodzin 2018	Liczba rodzin 2019	Liczba rodzin 2020	Liczba rodzin 2021
1.	Praca socjalna ogółem	282	232	157	218
	- w tym: wyłącznie praca socjalna	31	16	35	35
2.	Interwencja kryzysowa, poradnictwo, m.in:				
	-umieszczenie dziecka w pogotowiu opiekuńczym, rodzinie zastępczej	1	0	1	5
	- wystąpienie do Sądu Rodzinnego o ustanowienie kurateli nad rodziną	7	2	6	14
	- kierowanie osób do domów pomocy społecznej	10	7	5	2
	- pomoc osobom zagrożonym, w umieszczeniu ich w Wojewódzkim Szpitalu Neuropsychiatrycznym, Szpitalu Miejskim i Zakładzie Opiekuńczo- Leczniczym	15	24	18	14
	- organizowanie usług opiekuńczych	21	23	20	21
	- mobilizowanie osób uzależnionych do leczenia	59	41	41	61
	- pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych	88	67	51	57
	- współpraca z psychologiem, pedagogiem szkolnym, wychowawcą	42	42	28	37
	- inne (Policja, ZOZ, Kurator, PCPR, OIK)	96	79	61	51
	- praca w grupach roboczych (liczba rodzin)	71	52	47	42

W ramach poradnictwa oraz pracy socjalnej nakierowanej na profilaktykę, wskazywano klientom sposób rozwiązywania problemów, przy użyciu własnych zasobów i możliwości.

Pracownicy socjalni prowadzili szeroką pracę socjalną m.in. z rodzinami, w których została sporządzona Niebieska Karta (mobilizowali osoby uzależnione do podjęcia terapii, pomagali w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych itp.)

15. Podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych

15.1. Pomoc udzielana Klubom Seniora

Klub Seniora jest formą wsparcia dla osób samotnych, starszych, o zmniejszonej sprawności psychofizycznej. Działalność Klubów prowadzona jest w oparciu o składki członkowskie oraz dofinansowanie z budżetu gminy. Na terenie gminy Kościan swą działalność prowadziło 13 Klubów Seniora: Nowy Lubosz, Racot, Darnowo, Łagiewniki, Stare Oborzyska, Kiełczewo, Widziszewo, Stary Lubosz, Wyskoć, Turew, Kurza Góra, Kokorzyn oraz najmłodszy klub utworzony w roku 2015 w Choryni.

Pomoc udzielana Klubom Seniora:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
1.	Liczba Klubów Seniora	13	13	13	13
2.	Wydatkowane środki	51.246	48.008	39.621	45.959

Pomoc ta przeznaczona została na bony towarowe dla wszystkich członków klubów z okazji Świąt Bożego Narodzenia w ramach realizacji programu „Jesień życia- radość bycia”, którego głównym celem jest aktywizacja i integracja Seniorów w Gminie Kościan oraz na upominki dla najstarszych mieszkańców gminy (90 lat i 95 i więcej lat).

Odwiedziny Jubilatów, którzy ukończyli 90 lat i 95 i więcej lat, połączone były ze składaniem życzeń oraz przekazaniem drobnych upominków. Życzenia świąteczne wraz z upominkami trafiły do 31 Jubilatów, w tym siedemnastu 90-latków (11 pań oraz 6 panów) oraz czternastu 95-latków i więcej (11 pań i 3 panów). Ze względu na panującą epidemię, kierując się troską o bezpieczeństwo osób starszych, upominki wraz z życzeniami zostały przekazany Jubilatom przez pracowników socjalnych, przy zachowaniu reżimu sanitarnego. Wśród Jubilatów była mieszkanka naszej Gminy, która w roku 2021 obchodziła swoje 102 urodziny.

Program finansowany był ze środków własnych Gminy będących w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie. W okresie I - XII.2021 r. na całość programu wydanych zostało 45.958,97 zł.

15.2. Projekt „Koperta życia”

Gmina Kościan, z myślą o osobach starszych, chorych i mieszkających samotnie, prowadzi akcję społeczną pn. "Koperta Życia". Koperta może uratować życie każdemu, kto w chwili przyjazdu karetki nie jest w stanie samodzielnie podać informacji o swoim stanie zdrowia czy zażywanych lekach. Projekt "Koperta Życia" adresowany jest głównie do osób starszych, niepełnosprawnych, samotnych i chorych, które z uwagi na swój stan zdrowia mogą wymagać interwencji służb ratunkowych w sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia. Głównym celem projektu jest przygotowanie "Koperty Życia" zawierającej Kartę Informacyjną dotyczącą najważniejszych informacji o stanie zdrowia, przyjmowanych lekach, alergiach, kontaktach do najbliższych, danych osobowych, w tym nr PESEL oraz grupa krwi. Część medyczna dotycząca przebytych chorób, uczuleń i zażywanych leków wymaga poświadczenia lekarskiego. Wypełnioną Kartę należy włożyć do koperty i umieścić w lodówce, a jej drzwi oznaczyć specjalną naklejką. W kopercie można umieścić również inne, istotne dla zdrowia i życia informacje, np. kartę informacyjną z ostatniego pobytu w szpitalu. Informacje zawarte w Karcie Informacyjnej powinny być aktualizowane na bieżąco, po każdej zaistniałej zmianie dotyczącej jej treści. "Koperta Życia" jest bezpłatna.

16. Realizacja innych zadań:

16.1. Pomoc w postaci drewna opałowego

W ramach prowadzonej współpracy z Urzędem Gminy udzielano również mieszkańcom naszej gminy pomocy w postaci drewna opałowego, uzyskanego z mienia gminnego.

Z pomocy tej skorzystały 44 rodziny.

16.2. Pomoc w postaci odzieży używanej i sprzętu gospodarstwa domowego

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościanie prowadzono wielostronne działania, które przyczyniły się do pozyskania różnych rzeczy i sprzętów m.in. odzieży, artykułów pierwszej potrzeby oraz innych środków niezbędnych do życia klientom Ośrodka.

W ramach tych działań przyjmowano używaną, niezniszczoną odzież, sprzęt gospodarstwa domowego, meble, sprzęt rtv.

W wyniku tych działań klienci naszego ośrodka, znajdujący się w szczególnie trudnych warunkach materialnych i życiowych otrzymywali niezbędną pomoc rzeczową, która łagodziła skutki trudnych warunków mieszkaniowych i ubóstwa.

17. Formy współpracy z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii

Współpraca z innymi specjalistami dotyczyła m.in. wniosków do Sądu Rodzinnego o ustanowienie kurateli nad rodziną, czuwanie nad realizacją obowiązku szkolnego, otoczenia opieką dzieci i młodzieży z problemami wychowawczymi, interwencji w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia przemocy w rodzinie:

- współpraca z kuratorami sądowymi i społecznymi,
- współpraca ze szkołami (głównie z pedagogami i wychowawcami),
- współpraca z Policją (wspólne przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w środowiskach zagrożonych patologią),
- ścisła współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania i Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, w ramach której m.in. kontaktowano środowiska zagrożone problemem z punktem konsultacyjnym dla osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz poradnią odwykową i uzgadniano formy pomocy rodzinom dotkniętym chorobą alkoholową,
- współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz udział w grupach roboczych (realizacja Niebieskich Kart).

18. Współpraca z urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach

Ośrodek prowadzi stałą współpracę z Urzędem Pracy w zakresie ofert pracy, proponowanych szkoleń, o których pracownicy socjalni informują klientów pomocy społecznej.

Od roku 2013 zostało podpisane porozumienie z PUP w Kościanie w sprawie wymiany danych osobowych za pomocą Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej. Porozumienie to pozwala na stałą kontrolę aktywności osób bezrobotnych, ubiegających się o pomoc społeczną.

19. Zespół Interdyscyplinarny

W gminie Kościan obecny Zespół Interdyscyplinarny został powołany Zarządzeniem Nr 4/18 Wójta Gminy Kościan z dnia 15 stycznia 2018 r. w sprawie: powołania zespołu interdyscyplinarnego. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.

Główne cele Zespołu to:

- Pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężeniu ich problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie,
- Efektywne podejmowanie działań pomocowych i interwencyjnych w momencie zaistniałego problemu
- Współdziałanie z innymi podmiotami przy rozwiązywaniu problemu i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym w sytuacji wystąpienia przemocy.

Zadaniem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie jest zapewnienie obsługi organizacyjno-technicznej Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W roku 2021 do Zespołu wpłynęły **73** Niebieskie Karty (55 zostało sporządzonych przez Policję, 9 przez GOPS i 7 przez służbę zdrowia i 2 przez placówki oświatowe). Karty sporządzono w **43** rodzinach. Powołano **42** grupy robocze, które odbyły łącznie 231 spotkań z ofiarami i sprawcami. W roku 2021 kontynuowano **25** Niebieskich Kart z poprzedniego roku.

Interwencje kryzysowe- procedura „Niebieska Karta” :

Wyszczególnienie	Ilość w 2018 r.	Ilość w 2019 r.	Ilość w 2020 r.	Ilość w 2021 r.
Założone „Niebieskie Karty”	68	48	44	73
Liczba rodzin w których założono „NK”	51	32	35	43

Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika, że w roku 2021 w porównaniu do lat poprzednich, znacznie zwiększyła się liczba założonych „Niebieskich Kart”, oraz wzrosła liczba rodzin dotkniętych przemocą.

Po przeanalizowaniu wszystkich Niebieskich Kart stwierdzono, że najczęściej do przemocy dochodzi w małżeństwie. Osobami pokrzywdzonymi są w większości kobiety, natomiast sprawcą przemocy domowej jest głównie mężczyzna. Problem przemocy domowej występuje często wspólnie z innymi problemami tj. uzależnieniem, problemami finansowymi czy rodzinnymi. Dominującą formą przemocy jest przemoc psychiczna, choć występuje również przemoc fizyczna (uderzanie, popychanie, kopanie).

Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 posiedzenia.

W ramach edukacji środowiska lokalnego na temat zjawiska przemocy w rodzinie zakupiono materiały informacyjne: ulotki, broszury, plakaty o formach i zakresie pomocy dla rodzin w sytuacjach kryzysowych..

Z uwagi na zagrożenie epidemiologiczne - koronawirus zorganizowano szkolenie on-line dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego na temat: Współpraca międzyinstytucjonalna w ramach pomocy osobom uzależnionym i doświadczającym przemocy w rodzinie. Zmiany w ustawie „antyprzemocowej”. W szkoleniu udział wzięli wszyscy członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji zadań określonych w Gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2016-2023 oraz z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Kościan zawiera załącznik nr 1 do niniejszego sprawozdania.

20.2. Piecza zastępcza

Do zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej należy też współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w jednej z w/w form gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka, w wysokości:

- 1) 10% poniesionych wydatków na opiekę i wychowanie – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 2) 30% poniesionych wydatków na opiekę i wychowanie – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej

- 3) 50% poniesionych wydatków na opiekę i wychowanie – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Pozostałe wydatki na opiekę i wychowanie dziecka ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej.

W roku 2021 Gmina Kościan dofinansowała wydatki na opiekę i wychowanie 14 dzieci, które zostały umieszczone zgodnie z postanowieniem Sądu Rodzinnego w rodzinach zastępczych:

- 1) 7 dzieci w rodzinie zastępczej spokrewnionej, (z 6 rodzin)
- 2) 7 dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej, (z 4 rodzin)

W 2021 r. do rodziny zastępczej zawodowej zostało skierowane 5 dzieci z trzech rodzin, natomiast do rodziny biologicznej powróciło 2 dzieci, które przebywały w rodzinie zastępczej zawodowej.

Poniesione wydatki na ten cel w roku 2021 stanowiły kwotę 52.785,46 zł.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zawiera załącznik nr 2 do niniejszego sprawozdania.

20. Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych, Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny uprawnia do korzystania ze zniżek, m.in. w ramach ofert handlowych, kulturalnych, rekreacyjnych i transportowych na terenie całego kraju.

Prawo do posiadania Kart przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek.

Karta przysługuje niezależnie od dochodu, wydawana jest bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny wg zasad określonych w przepisach prawa.

Od 01 stycznia 2015 r. jest to ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1348 ze zm.).

Zadanie to jest realizowane przez GOPS w Kościanie od miesiąca czerwca 2014 r.

Karta Dużej Rodziny jest wydawana na podstawie złożonego wniosku wraz z kompletem dokumentów potwierdzających prawo do przyznania karty.

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba wniosków o przyznanie KDR	37	42	351	61	76
Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	190	219	820	206	180
Liczba wydanych duplikatów KDR	0	1	3	2	1

W 2021 roku złożono o 15 więcej wniosków o wydanie KDR w porównaniu do roku 2020. Od 2019 r. uprawnienie do KDR otrzymały również rodziny, które wychowały łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich obecny wiek i miejsce zamieszkania.

Środki na realizację programu w 2021 r. zostały przekazane:

- w formie dotacji z budżetu państwa w kwocie: 230,76 zł.
- z budżetu gminy w kwocie: 636,46 zł.

Łączny koszt realizacji zadania stanowi kwotę: 867,22 zł.

21. Realizacja Projektu pn. STOP COVID-19. Bezpieczne systemy społeczne w Wielkopolsce

Projekt pn. „STOP COVID-19. Bezpieczne systemy społeczne w Wielkopolsce” współfinansowany był przez Unię Europejską w ramach europejskiego Funduszu Społecznego, Poddziałanie 7.2.2 Usługi społeczne i zdrowotne – projekty konkursowe oraz pozakonkursowe w zakresie epidemii COVID-19 w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Instytucją zarządzającą był Zarząd Województwa Wielkopolskiego, działający w imieniu i na rzecz Województwa Wielkopolskiego. Celem powierzenia Grantów było wsparcie instytucji pomocy i integracji społecznej oraz pieczy zastępczej w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

W ramach działania – dodatki do wynagrodzeń dla pracowników wsparciem w postaci dodatków do wynagrodzeń zostali objęci pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie, którzy faktycznie wykonywali pracę w bezpośrednim kontakcie z klientem. Działaniem tym pracownicy zostali objęci w okresie od stycznia do czerwca 2021 r.

W ramach działania - doposażenie stanowisk pracy w środki ochrony indywidualnej

wsparciem w formie doposażenia stanowisk pracy w środki ochrony indywidualnej objętych zostało 18 pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie.

Dla każdego pracownika został zakupiony pakiet, w skład którego weszły maseczki medyczne trzywarstwowe, półmaski filtrujące, rękawiczki jednorazowe, środki do dezynfekcji rąk i powierzchni.

W ramach działania - Zakup sprzętu niezbędnego do zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19 zakupiono 2 maty dezynfekujących oraz płyny dezynfekujące do tych mat.

Całkowita wartość projektu to kwota 80.888,58 zł, z czego 72.799,72 zł. stanowi wartość Grantu i 8.088,86 zł. to wkład własny Gminy.

ŚWIADCZENIA RODZINNE I ICH REALIZACJA

Charakterystyka systemu świadczeń rodzinnych

System świadczeń rodzinnych jest systemem pozaubezpieczeniowym, zorganizowanym na zasadzie zaopatrzeniowej, finansowanym z budżetu państwa. W gminie Kościan realizacją świadczeń rodzinnych zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych określa następujące rodzaje świadczeń:

1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:

- urodzenia dziecka,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- samotnego wychowywania dziecka,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- rozpoczęcia roku szkolnego,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania

2) świadczenia opiekuńcze:

- zasiłek pielęgnacyjny,
- świadczenie pielęgnacyjne,
- specjalny zasiłek opiekuńczy,

3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych są udzielane na okresy zasiłkowe, które trwają od 1 listopada danego roku do 31 października roku następnego.

Obok posiadania dziecka na utrzymaniu, głównym kryterium uprawniającym do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego jest spełnienie kryterium dochodowego, które wynosi 674,00 zł na osobę w rodzinie, lub 764,00 zł, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne.

Dochód rodziny ustalany jest na podstawie dochodu z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy.

Zasiłek rodzinny przyznawany jest w zależności od wieku dziecka pozostającego na utrzymaniu osoby uprawnionej i wynosi:

- 95 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- 124 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
- 135 zł na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- urodzenia dziecka (1000 zł na dziecko; jest to świadczenie jednorazowe),
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (400 zł miesięcznie),
- samotnego wychowywania dziecka 193 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 386 zł. na wszystkie dzieci,
- dodatku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej - 95 zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego ,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego 90 zł. (miesięcznie na dziecko w wieku do 5 lat, 110 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia),
- rozpoczęcia roku szkolnego 100 zł jednorazowo - każda klasa szkoły do policealnej włącznie oraz na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne.
- podjęcie przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania -113 zł miesięcznie na zamieszkanie w internacie lub 69 zł miesięcznie na dojazd do szkoły ponadgimnazjalnej - wypłacany przez 10 miesięcy w roku).

Aby skorzystać z dodatków należy posiadać prawo do zasiłku rodzinnego. Ponadto, do każdego z dodatków wymagane jest spełnienie innych warunków związanych z powodem przyznania dodatku. Jednocześnie można pobierać kilka rodzajów dodatków.

Do katalogu świadczeń rodzinnych zalicza się również:

- zapomogę wypłacaną w związku z urodzeniem się dziecka: **jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka** w wysokości 1000 zł, przysługuje jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922 zł. Zapomoga ta finansowana jest ze środków budżetu państwa. Sposób ustalania dochodu jest analogiczny jak przy ustalaniu dochodu do zasiłku rodzinnego.
- **świadczenie rodzicielskie** przysługuje matce lub ojcu dziecka lub rodzinie zastępczej oraz osobie, która przysposobiła dziecko. Zostały one wprowadzone z dniem 1 stycznia 2016 r. i wypłacane są również przez tut. Ośrodek.

Przysługuje ono w wysokości 1.000 zł. miesięcznie od dnia porodu przez okres :

- 1) 52 tygodni – w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie,
- 2) 65 tygodni – w przypadku urodzenia dwojga dziecka przy jednym porodzie,
- 3) 67 tygodni – w przypadku urodzenia trojga dziecka przy jednym porodzie,
- 4) 69 tygodni – w przypadku urodzenia czworga dziecka przy jednym porodzie,
- 5) 71 tygodni – w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie.

Świadczenie rodzicielskie nie przysługuje jeżeli co najmniej jeden z rodziców dziecka otrzymuje zasiłek macierzyński.

Poza zasiłkami rodzinnymi i przysługującymi do nich dodatkami, w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych realizowane są trzy rodzaje świadczeń opiekuńczych:

- ❖ **zasiłek pielęgnacyjny** (od listopada 2018 r. – 184,42 zł., od listopada 2019 r. – 215,84 zł.) - świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu rodziny lub osoby, dlatego przyznawane jest nie na okres zasiłkowy, lecz na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności; przeznaczone jest dla niepełnosprawnych dzieci i niepełnosprawnych osób dorosłych oraz dla osób, które ukończyły 75 rok życia; do zasiłku pielęgnacyjnego nie mają prawa osoby, które nabyły uprawnienia do dodatku pielęgnacyjnego wypłacanego przy emeryturze lub rencie z ZUS lub KRUS;
- ❖ **świadczenie pielęgnacyjne** (Od 1 stycznia 2021 r. – 1.971 zł. miesięcznie)
Od 1 stycznia 2013 r. świadczenie pielęgnacyjne przysługuje niezależnie od dochodu:
 - matce albo ojcu;

- opiekunowi faktycznemu dziecka;
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną;
- osobom, na których zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny, spokrewnionym w linii prostej w I stopniu (dziecko na rodzica), z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności - jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- nie ma opiekuna faktycznego dziecka lub osoby będącej rodziną zastępczą spokrewnioną lub są w/w osoby lecz legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

- ❖ **specjalny zasiłek opiekuńczy (od listopada 2018r. – 620 zł.)** przysługuje osobom na których zgodnie z kodeksem rodzinnym i opiekuńczym ciąży obowiązek alimentacyjny, tj. osobom spokrewnionym w linii prostej (zstępnym, wstępnym) oraz rodzeństwu, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz

konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 674,00 zł. Sposób ustalania dochodu jest analogiczny jak przy ustalaniu dochodu do zasiłku rodzinnego.

Kolejnym wypłacanym świadczeniem jest:

- ❖ **Zasiłek dla opiekuna (od listopada 2018 r. - 620 zł.)** przysługuje osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2092 ze zm.) z dniem 1 lipca 2013 r.

REALIZACJA USTAWY z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem". (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860).

Z dniem 01 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem". (Dz. U. poz. 1860), na podstawie której z tytułu urodzenia się żywego dziecka, posiadającego zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3, przyznaje się, na to dziecko, jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł.

Jednorazowe świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód.

Prawo do jednorazowego świadczenia ustala się na wniosek złożony w GOPS.

Wniosek o wypłatę jednorazowego świadczenia składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Wniosek złożony po terminie pozostawia się bez rozpoznania.

Jednorazowe świadczenie przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się odpowiednim zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.

W roku sprawozdawczym wypłacono zostało 1 świadczenie „Za życiem” w kwocie 4.000 zł.

Wydatki poniesione na realizację świadczeń rodzinnych, świadczeń opiekuńczych, zasiłku dla opiekuna oraz zasiłku „Za życiem” obrazują poniższe tabele:

Świadczenia rodzinne

L p.	Wyszczególnienie	2018		2019		2020		2021	
		Ilość wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń	Ilość wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń	Ilość wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń	Ilość wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego	18.950	2.152.073	17.963	1.997.396	16.103	1.754.851	14.232	1.569.761
2.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	166	166.000	157	157.000	131	131.000	120	120.000
3.	Świadczenia rodzicielskie	558	511.609	455	418.905	523	473.587	478	440.759
	OGÓLEM: (1-3)	19.674	2.829.682	18.575	2.573.301	16.757	2.359.438	14.830	2.130.520

Świadczenia opiekuńcze

Lp.	Wyszczególnienie	2018		2019		2020		2021	
		Ilość wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń	Ilość wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń	Ilość wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń	Ilość wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
1	Zasiłki pielęgnacyjne	7.255	1.145.510	7.346	1.390.927	7.439	1.586.583	7.645	1.639.254
2	Świadczenia pielęgnacyjne	880	1.297.627	944	1.488.896	1.227	2.210.021	1.515	2.959.918
3	Specjalny zasiłek opiekuńczy	175	92.720	160	99.200	80	49.600	10	6.200
4	Zasiłek dla opiekuna	173	92.184	159	98.220	104	60.720	40	23.369
5	Świadczenie jednorazowe „Za życiem”	0	0	1	4.000	2	8.000	1	4.000
6	OGÓLEM:	8.483	2.628.041	8.610	3.081.243	8.852	3.914.924	9.211	4.632.741

Przedstawione powyżej zestawienia pokazują, że w roku 2021 wypłacono mniej zasiłków rodzinnych oraz dodatków do tych zasiłków.

Zmniejszyła się również liczba wypłaconych jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka oraz świadczeń rodzicielskich. Wszystko to wpłynęło na zmniejszenie kwoty wydatkowanej na ten cel. W porównaniu do roku 2020 kwota ta była o 9,7% mniejsza.

Analizując natomiast realizację świadczeń opiekuńczych, stwierdzić należy, iż zwiększyła się liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych oraz znacznie świadczeń pielęgnacyjnych, co przedkłada się na wydatkowanie większej kwoty środków przeznaczonych na ten cel.

Znacznie natomiast zmniejszyła się liczba wypłaconych specjalnych zasiłków opiekuńczych i zasiłków dla opiekuna ze względu na przejście i zakwalifikowanie się tych zasiłkobiorców na świadczenie pielęgnacyjne, które przysługuje w znacznie wyższej wysokości.

Dodatkowo na wzrost wydatkowanej kwoty wpływ miała także zmiana przepisów prawnych (podwyższenie wysokości świadczeń).

- Za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy, które nie posiadają wypracowanego okresu składkowego opłacane są **składki na ubezpieczenie społeczne (emerytalne i rentowe)**.

Opłacanie składek na **ubezpieczenia społeczne** za osoby pobierające świadczenie opiekuńcze (ŚP, ZDO, SZO) przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
1.	Liczba osób	65	68	78	90
2.	Kwota świadczeń	256.862	289.773	374.199	579.985

W roku 2021 znacznie zwiększyła się kwota przekazanych do ZUS składek społecznych. Spowodowane to jest m.in. większą liczbą osób uprawnionych do ubezpieczenia oraz podwyższeniem wysokości świadczeń opiekuńczych.

- Za te osoby opłacane są też składki na **ubezpieczenie zdrowotne**, jeżeli osoby te nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu lub nie posiadają statusu członka rodziny osoby ubezpieczonej.

Opłacanie składek na **ubezpieczenia zdrowotne** za osoby pobierające świadczenie opiekuńcze (ŚP, ZDO, SZO) ilustruje poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
1.	Liczba osób	52	55	63	72
2.	Kwota świadczeń	68.306	79.000	103.000	142.000

W roku 2021 liczba osób uprawnionych do opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne była większa niż w roku poprzednim oraz wydatkowano znacznie wyższą kwotę, na co wpływ miało podwyższenie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, które jest podstawą do obliczania wysokości składki zdrowotnej. (przekazano 706 składek)

FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia, albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub w szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności bez względu na wiek. Świadczenia z funduszu przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800,00 zł., a od 01 października 2020 r. – 900 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł.

Okres świadczeniowy w funduszu alimentacyjnym każdego roku trwa od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego. Zgodnie z art. 27 ust. 1 i ust. 2 dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami.

Strukturę oraz wysokość wypłat związanych z wypłatą świadczeń z funduszu alimentacyjnego przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba 2018	Liczba 2019	Liczba 2020	Liczba 2021
1.	Ilość rodzin uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego	46	42	42	41
2.	Ilość wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	906	776	770	707
3.	Kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	353.800	309.300	328.630	310.734

W roku 2021 liczba rodzin uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosiła 41 (o 1 mniej w porównaniu do roku poprzedniego), wypłacono też mniej świadczeń oraz wydatkowano mniejszą kwotę (**310.734 zł.**).

Na kwotę wydatkowanych środków wpływ ma kwota przyznanych alimentów na dzieci.

POSTĘPOWANIE WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH

Działania wobec dłużników alimentacyjnych przewidziane w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów podejmuje organ właściwy dłużnika tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego.

Działania wobec dłużników alimentacyjnych podejmowane są na wniosek organu właściwego wierzyciela tj. wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej jeśli:

- osobie uprawnionej zostało przyznane prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego;
- osoba uprawniona do świadczenia alimentacyjnego od rodzica lub jej przedstawiciel ustawowy złoży do organu właściwego wierzyciela wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego;
- osoba uprawniona została umieszczona w pieczy zastępczej.

Postępowanie wobec dłużnika alimentacyjnego ma na celu poprawę skuteczności w egzekwowaniu zaległych alimentów.

Dane dotyczące świadczeń wyegzekwowanych przedstawia tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba 2018 rok	Liczba 2019 rok	Liczba 2020 rok	Liczba 2021 rok
2.	Kwota świadczeń wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych	267.359	234.412	261.918	247.126

W roku 2021 udało się wyegzekwować od dłużników alimentacyjnych kwotę **247.126 zł.**, co stanowi 94,35% kwoty wyegzekwowanej w roku 2020.

Działania szczegółowe podjęte wobec dłużników alimentacyjnych przedstawiono w poniższej tabeli:

Działania	Ilość spraw 2018 rok	Ilość spraw 2019 rok	Ilość spraw 2020 rok	Ilość spraw 2021 rok
Przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego i odebranie oświadczenia majątkowego od dłużników alimentacyjnych	22	19	14	10
Wnioski do organów właściwych dłużników o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych	45	42	41	32
Zobowiązanie dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w Urzędzie Pracy	2	0	1	5
Informacje skierowane do PUP o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych	0	0	0	0
Wnioski o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 KK	7	4	2	3
Wnioski o zatrzymanie prawa jazdy dłużników alimentacyjnych	0	0	0	0
Wnioski o zwrot zatrzymanych praw jazdy w związku z ustaniem przyczyn zatrzymania	0	1	0	0
Wysłane informacje do komorników mające wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji	25	22	14	12

Wysłane informacje do ośrodka pomocy społecznej o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego oraz ich efektach	19	37	28	33
Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	12	4	2	2

ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE I ICH REALIZACJA

Z dniem 01 kwietnia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Zadanie to zostało przekazane do realizacji Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kościanie.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Z dniem 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka - do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia, bez względu na dochód rodziny.

Prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje:

- 1) obywatelom polskim,
- 2) cudzoziemcom:
 - a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
 - b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską dwustronnych umów międzynarodowych o zabezpieczeniu społecznym,
 - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650, z późn. zm.), jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją "dostęp do rynku pracy", jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem

obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, obywatel państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizey.

Wysokość świadczenia wychowawczego wynosi **500,00 zł miesięcznie** na dziecko w rodzinie.

Wydatki związane z realizacją ustawy ilustruje poniższa tabela:

Świadczenia wychowawcze (Rodzina „500+”)					
Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
1.	Liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia	1.116	1.879	1.888	1.923
2.	Liczba dzieci uprawnionych do świadczenia	1.812	3.070	3.137	3.194
3.	Liczba świadczeń przyznanych decyzją	21.743	29.129	37.708	38.255
4.	Poniesione wydatki na świadczenia wychowawcze	10.841.096	14.517.021	18.785.498	19.034.787

Z powyższej tabeli wynika, iż w 2021 r. **3.194 dzieci** zamieszkałych w 1.923 rodzinach było uprawnionych do świadczenia wychowawczego (Rodzina 500+).

Liczby te są wyższe niż w roku 2020, co skutkowało wyższą kwotą wypłaconych świadczeń.

POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Potrzeby finansowe na realizację zadań wynikających z ustaw zostały ujęte w planach finansowych i przyjęte do realizacji w budżecie gminy.

Do najważniejszych potrzeb z zakresu pomocy społecznej należy:

- poszerzenie działań w stosunku do osób i rodzin wykluczonych społecznie, poprzez realizację różnych projektów oraz aktywność pracowników,

- wspieranie rodzin w pełnieniu ich podstawowych funkcji, głównie w zakresie opieki i wychowywania dzieci,
- rozwój usług dla osób starszych i niepełnosprawnych:
 - ✓ zabezpieczenie środków finansowych na usługi opiekuńcze,
 - ✓ zabezpieczenie środków finansowych na pomoc instytucjonalną (domy pomocy społecznej),
 - ✓ zabezpieczenie środków na realizację programu „Jesień życia- radość bycia”,
 - ✓ zabezpieczenie środków na ośrodki wsparcia (schroniska).
- podnoszenie poziomu i doskonalenie sprawności funkcjonowania pomocy społecznej poprzez stałe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry pomocy społecznej.

W związku z coraz większą liczbą zadań zleczanych jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej w dalszym ciągu niezbędna jest stała profesjonalizacja kadry pomocy społecznej i podnoszenie kwalifikacji przez pracowników. Rola pracowników pomocy społecznej zmienia się wraz ze zmieniającymi się potrzebami społecznymi i wymaga podnoszenia i rozszerzenia kompetencji oraz aktywnej pracy socjalnej z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb odbiorców, zróżnicowanym i kompleksowym wsparciem.

Opracowała:

Bożena Lewińska- Dyrektor GOPS w Kościanie

Pracownicy Ośrodka – zebranie materiałów

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO
W GMINIE KOŚCIAN ORAZ GRUP ROBOCZYCH
ZA 2021 ROK

I. Podstawa prawna działania Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Kościan:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.).
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1245).
5. Uchwała Nr XXXIII/418/17 Rady Gminy Kościan z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Kościanie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania
6. Uchwała Nr XVI/184/16 Rady Gminy Kościan z dnia 21 kwietnia 2016 r. w sprawie Gminnego Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2023.
7. Porozumienie o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym z dnia 11.01.2018 r. zawarte pomiędzy Gminą Kościan, a instytucjami, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy.
8. Zarządzenie Nr 3/2018 z dnia 15.01.2018 r. Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie w sprawie określenia wzoru dokumentów, którymi posługiwać się będzie w swojej pracy Zespół Interdyscyplinarny.
9. Zarządzenie Nr 1/2018 z dnia 18.01.2018 r. Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w sprawie określenia wzorów dokumentów, którymi posługiwać się będą w swojej pracy Grupy Robocze, a także określenia regulaminu działania Grup Roboczych.

II. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Kościan wchodzi przedstawiciele:

- Komendy Powiatowej Policji w Kościanie – p. Łukasz Ogrodowczyk
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kościanie – p. Helena Klimaszyk, p. Bożena Lewińska
- Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kościanie – p. Maria Urbańska
- szkół i przedszkoli gminnych – p. Ewa Maciejewska
- Sądu Rejonowego w Kościanie – p. Dorota Wróblewska
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie – p. Agnieszka Szukalska, p. Agnieszka Hojan

III. Cele funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w Gminie Kościan

- 1) Rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, oparte na współpracy profesjonalnych służb i instytucji zajmujących się problemem przemocy;
- 2) Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań profilaktyczno – edukacyjnych na terenie Gminy Kościan.

IV. Szczegółowe zadania Zespołu Interdyscyplinarnego to:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

V. Do zadań Grup Roboczych należy:

- 1) opracowywanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

VI. Szczegółowe informacje o funkcjonowaniu Zespołu Interdyscyplinarnego i pracy Grup Roboczych w 2021r.

Pierwsze posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego odbyło się w dniu 02.03.2021 r. Podczas posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego omówiono działania zaplanowane na rok 2021 w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Członkowie ZI zaproponowali następujące działania: edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie (ulotki, broszury, plakaty), zorganizowanie szkolenia dla przedstawicieli grup zawodowych stykających się z problemem przemocy w rodzinie mającego na celu podniesienie ich kwalifikacji zawodowych z zakresu tematyki przemocowej (w zależności od sytuacji epidemiologicznej w kraju), udział członków Zespołu Interdyscyplinarnego w szkoleniach dot. przemocy w rodzinie, stworzenie możliwości kontaktu osób dotkniętych przemocą z psychologiem, bądź terapeutą w ramach funkcjonowania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, udział w projektach konkursowych mających na celu wsparcie rodzin, które dotknięte są przemocą, organizowanie lub udział w kampaniach społecznych motywujących lokalną społeczność do aktywnego przeciwstawiania się przemocy w rodzinie (w zależności od sytuacji epidemiologicznej w kraju).

Zespół Interdyscyplinarny zapoznał się z działaniami podjętymi na rzecz rodzin, wobec których stosowana jest procedura „Niebieskie Karty”. Omówiono indywidualne plany pracy z rodzinami. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wymienili informacje na temat funkcjonowania poszczególnych rodzin. Dokonano analizy podjętych działań przez Grupy Robocze. Odnotowano uwagi, co do dalszych kierunków działań z konkretnymi rodzinami. Przewodnicząca ZI poinformowała o liczbie nowych „Niebieskich Kart”, liczbie rodzin, w przypadku których zakończono procedurę „Niebieskie Karty” oraz podała przyczyny zakończenia procedury.

Przewodnicząca ZI – p. Agnieszka Szukalska przedstawiła członkom ZI zagadnienia poruszane na szkoleniu pn. „Przemoc jest w nas! Historyczne, anatomiczne i socjologiczne ujęcie problemu agresji i przemocy”, które odbyło się on line w dniu 15.12.2020 r.

Drugie posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego odbyło się w dniu 01.06.2021 r. Zespół Interdyscyplinarny zapoznał się z działaniami podjętymi na rzecz rodzin, wobec których stosowana jest procedura „Niebieskie Karty”. Omówiono indywidualne plany pracy z rodzinami. Członkowie

Zespołu Interdyscyplinarnego wymienili informacje na temat funkcjonowania poszczególnych rodzin. Dokonano analizy podjętych działań przez Grupy Robocze. Odnotowano uwagi, co do dalszych kierunków działań z konkretnymi rodzinami. Przewodnicząca ZI poinformowała o liczbie nowych „Niebieskich Kart”, liczbie rodzin, w przypadku których zakończono procedurę „Niebieskie Karty” oraz podała przyczyny zakończenia procedury.

Przewodnicząca ZI – p. Agnieszka Szukalska przedstawiła członkom ZI zagadnienia poruszane na szkoleniu pn. „Lepiej rozumieć, żeby lepiej pomagać – praca motywująca z osobami uzależnionymi od alkoholu”, które odbyło się on line w dniu 27.04.2021 r. oraz na webinarium „Praktyka procedury „Niebieskie Karty””, które odbyło się on line w dniu 07.05.2021 r.

Trzecie posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego odbyło się w dniu 07.09.2021 r. Zespół Interdyscyplinarny zapoznał się z działaniami podjętymi na rzecz rodzin, wobec których stosowana jest procedura „Niebieskie Karty”. Omówiono indywidualne plany pracy z rodzinami. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wymienili informacje na temat funkcjonowania poszczególnych rodzin. Dokonano analizy podjętych działań przez Grupy Robocze. Odnotowano uwagi, co do dalszych kierunków działań z konkretnymi rodzinami. Przewodnicząca ZI poinformowała o liczbie nowych „Niebieskich Kart”, liczbie rodzin, w przypadku których zakończono procedurę „Niebieskie Karty” oraz podała przyczyny zakończenia procedury.

Przewodnicząca ZI – p. Agnieszka Szukalska przedstawiła członkom ZI zagadnienia poruszane na szkoleniu pn. „Wykorzystanie treningu Autogennego Schultza i innych wybranych technik relaksacji neuromięśniowej w redukowaniu napięcia i stresu”, które odbyło się on line w dniu 23.06.2021 r.

Ustalono sposób przeprowadzenia szkolenia dla członków ZI. Szkolenie odbędzie się on line, w terminie podanym przez przewodniczącą ZI.

Ustalono, że zamówiony zostanie pakiet materiałów „Reaguj na przemoc” i rozdysponowany do szkół, przychodni, Sądu, GKRPA, Policji, ZOZ.

Czwarte posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego odbyło się w dniu 07.12.2021 r. Zespół Interdyscyplinarny zapoznał się z działaniami podjętymi na rzecz rodzin, wobec których stosowana jest procedura „Niebieskie Karty”. Omówiono indywidualne plany pracy z rodzinami. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wymienili informacje na temat funkcjonowania poszczególnych rodzin. Dokonano analizy podjętych działań przez Grupy Robocze. Odnotowano uwagi, co do dalszych kierunków działań z konkretnymi rodzinami. Przewodnicząca ZI poinformowała o liczbie nowych „Niebieskich Kart”, liczbie rodzin, w przypadku których zakończono procedurę „Niebieskie Karty” oraz podała przyczyny zakończenia procedury.

Przewodnicząca ZI – p. Agnieszka Szukalska przedstawiła członkom ZI zagadnienia poruszane w dwumiesięczniku poświęconym problematyce przemocy „Niebieska linia”. Poinformowała również członków ZI o zmianach dokonanych w gminnym informatorze o placówkach pomocowych działających w obszarze uzależnienia, przemocy, terapii i o zleceniu druku informatora.

Prace Grup Roboczych w ujęciu statystycznym oraz działania podejmowane w celu przeciwdziałania przemocy w 2021 r. ilustrują poniższe tabele.

Interwencje kryzysowe – procedura „Niebieskie Karty”

Temat	Ilość w 2019 r.	Ilość w 2020 r.	Ilość w 2021 r.
„Niebieskie Karty” – założone ogółem, w tym przez	48	44	73
• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie,	4	3	9
• Punkt Interwencji Kryzysowej,	0	0	0
• Komendę Powiatową Policji w Kościanie,	43	39	55
• Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kościanie,	0	0	0
• placówki oświatowe,	0	0	2
• placówki służby zdrowia	1	2	7
Liczba „NK” przekazanych zgodnie z właściwością miejscową	2	1	2
Liczba rodzin, w których sporządzono „NK”	32	35	43
Liczba rodzin dotkniętych problemem alkoholowym (dot. wszystkich prowadzonych procedur w danym roku)	21	33	42
Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart C” przez Grupę Roboczą (dot. ofiar przemocy)	28	34	52
Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart D” przez Grupę Roboczą (dot. sprawców przemocy)	12	23	42
„Niebieskie Karty” założone bez zgody ofiar	0	0	0

Zakończenie procedury „Niebieskiej Karty”, w tym	39	25	42
• na skutek ustania przemocy w rodzinie i po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,	36	22	39
• na skutek rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.	3	3	2
Liczba „NK” prowadzonych z poprzedniego roku	19	12	25

Przedstawione powyżej zestawienia pokazują, że procedura „Niebieskie Karty” była głównie wszczynana przez przedstawicieli Policji, którzy najczęściej otrzymywali zgłoszenia o podejrzeniu przemocy, natomiast w drugiej kolejności są przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wzrosła ilość zakładanych „Niebieskich Kart” przez służbę zdrowia. W latach 2019 i 2020 liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart” utrzymywała się na podobnym poziomie i nie przekraczała liczby 50. W 2021 r. zaobserwować można znaczny wzrost liczby założonych „Niebieskich Kart” w stosunku do poprzednich lat. Obecnie liczba „Niebieskich Kart” wynosi 73.

2. Ofiary i sprawcy przemocy

Temat	Liczba wyłącznie w 2019 r.	Liczba wyłącznie w 2020 r.	Liczba wyłącznie w 2021 r.
Ofiary przemocy – ogółem, w tym	41	46	65
1) kobiety,	32	27	43
2) mężczyźni,	7	13	9
3) dzieci	2	6	13
Ofiary przemocy powyżej 60 roku życia	10	7	15
Ofiary przemocy – osoby niepełnosprawne	14	4	5
Sprawcy przemocy – ogółem, w tym	32	36	53
1) kobiety,	3	8	8
2) mężczyźni	29	28	45

Po przeanalizowaniu wszystkich „Niebieskich Kart” można stwierdzić, że najczęściej do przemocy dochodzi w małżeństwie. Osobami pokrzywdzonymi są przede wszystkim kobiety, natomiast sprawcą przemocy domowej jest głównie mężczyzna. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego nie mają zapewnionej podstawowej potrzeby psychologicznej jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przejawiają wiele negatywnych uczuć tj. lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania.

Problem przemocy w rodzinie występuje często wspólnie z innymi problemami tj. uzależnienie od alkoholu, problemy finansowe, problemy rodzinne, choroba. Zdarza się też tak, że przemoc występuje w tzw. „dobrych domach”. Z analizy „Niebieskich Kart” wynika, że w większości przypadków, gdzie stwierdzono zjawisko przemocy istnieje również problem nadużywania alkoholu, bądź uzależnienia od alkoholu sprawców przemocy. Dominującą formą przemocy jest przemoc psychiczna, choć występuje również przemoc fizyczna w postaci pobić, uderzania, popychania, kopania, spoliczkowania.

W stosunku do poprzednich lat wzrosła liczba ofiar wśród kobiet i dzieci, natomiast zmalała liczba ofiar wśród mężczyzn. Mężczyźni są też częściej sprawcami przemocy w odniesieniu do ubiegłych lat.

1. Spotkania Grup Roboczych

Temat	Ilość w 2019 r.	Ilość w 2020 r.	Ilość w 2021 r.
Liczba utworzonych Grup Roboczych	32	33	42
Spotkania Grup Roboczych ogółem:	171	140	231
w tym z roku sprawozdawczego	134	132	191
Ofiary przemocy uczestniczące w spotkaniach Grup Roboczych	28	34	52
Sprawcy przemocy uczestniczący w spotkaniach Grup Roboczych	12	23	42

Z analizy „Niebieskich Kart” wynika, że zdecydowana większość ofiar przemocy uczestniczy w spotkaniach Grup Roboczych i aktywnie współpracuje w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. W przypadku sprawców przemocy w odniesieniu do poprzednich lat zwiększyła się ilość

osób biorących udział w spotkaniach Grup Roboczych. W 2021r. z 43 rodzin dotkniętych przemocą 42 sprawców kontaktowało się z tut. Ośrodkiem celem sporządzenia „Niebieskiej Karty D”. Biorąc pod uwagę poprzednie lata udział w posiedzeniach Grup Roboczych sprawców przemocą był niewielki.

2. Działania podejmowane przez Grupy Robocze (dotyczą wszystkich prowadzonych procedur „NK’)

Temat	Ilość w 2019 r.	Ilość w 2020 r.	Ilość w 2021 r.
W stosunku do ofiar przemocy i ich rodzin:			
1) pomoc finansowa,	3	0	3
2) bezpłatne posiłki w szkołach i przedszkolach,	2	0	4
3) skierowanie do psychologa/psychiatry.	4	8	18
4) skierowanie do prawnika,	7	6	6
5) skierowanie do pedagoga,	9	9	9
6) skierowanie do grupy wsparcia,	17	9	15
7) wprowadzenie do rodziny asystenta,	1	0	4
8) objęcie dziecka pomocą psychologiczną – pedagogiczną,	7	4	16
9) skierowanie na bezpłatne badanie lekarskie,	0	0	0
10) skierowanie do Ośrodka Interwencji Kryzysowej,	0	0	2

11) odebranie dziecka zagrożonego i umieszczenie w innej rodzinie.			
W stosunku do sprawców przemocy:			
1) skierowanie do GKRPA,	13	6	8
	14	8	15
2) zmotywowanie do podjęcia terapii lub leczenia odwykowego,	14	11	13
3) skierowanie do psychologa/psychiatry,	8	6	27
4) skierowanie sprawy do Prokuratury.			

3. Działania Sądu wobec sprawców przemocy (dotyczą wszystkich prowadzonych procedur „NK”)

Temat	Ilość w 2019 r.	Ilość w 2020 r.	Ilość w 2021 r.
1. Ograniczenie władzy rodzicielskiej.	3	2	8
2. Pozbawienie władzy rodzicielskiej.	0	0	1
3. Postanowienie o obowiązku podjęcia leczenia odwykowego.	4	4	7
4. Wydanie nakazu eksmisji z domu.	0	0	0
5. Wydanie wyroku o karze pozbawienia wolności.	0	0	3
6. Wydanie wyroku o karze pozbawienia wolności w zawieszeniu.	2	0	4
7. Ustanowienie kuratora.	6	2	15
8. Zasądzenie alimentów.	1	0	2
9. Zakaz zbliżania się sprawcy do ofiary.	0	1	1
10. Objęcie sprawcy programem korekcyjno – edukacyjnym.	0	0	0

VII. Realizacja celów określonych w „Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2023”.

Cel szczegółowy 1:

Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinie, w której występuje przemoc z uwzględnieniem wszystkich członków rodziny

- 1) Zapewniano pomoc finansową, rzeczową, usługową usprawniającą funkcjonowanie rodzin.

- 2) Prowadzono interwencję kryzysową w formie procedury „Niebieskiej Karty”.
- 3) Nie zapewniono schronienia ofierze przemocy, ponieważ nie zaistniała taka potrzeba.
- 4) Zwiększono dostępność do pomocy specjalistów.
- 5) Informowano o miejscach i instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy.

Cel szczegółowy 2:

Rozwijanie i usprawnianie interdyscyplinarnego systemu interwencji i wsparcia rodziny dotkniętej przemocą - podniesienie skuteczności interwencji wobec problemu przemocy

- 1) Organizowano spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego w celu koordynacji i kompleksowej pomocy osobom doświadczającym przemocy.
- 2) Organizowano spotkania Grup Roboczych powołanych w celu rozwiązywania problemów związanych z przemocą w indywidualnych przypadkach.
- 3) Współpracowano z instytucjami w sytuacji podejrzenia występowania przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy 3:

Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji, organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

- 1) Udział w szkoleniach dla przedstawicieli instytucji, w tym dla pracowników socjalnych, policjantów, pedagogów, pracowników wymiaru sprawiedliwości.
- 2) Zorganizowano interdyscyplinarne szkolenie on line dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Informowano o miejscach i instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy.

Cel szczegółowy 4:

Ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie

- 1) Ujawniano przypadki przemocy stosowanej wobec dzieci.
- 2) Poszerzano wiedzę na temat sytuacji, zachowań i potrzeb świadków przemocy.
- 3) Oddziaływano na sprawców przemocy.
- 4) Podnoszono wiedzę ofiar przemocy na temat instytucji pomocowych.

Cel szczegółowy 5:

Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy - podniesienie poziomu wiedzy, rozwijanie empatii, odpowiedzialności i kompetencji społecznych wobec problemu przemocy

- 1) Rozpowszechniano w miejscach publicznych ulotki, broszury, plakaty o formach i zakresie pomocy dla rodzin w sytuacjach kryzysowych.
- 2) Udzielano informacji o placówkach świadczących pomoc ofiarom przemocy.
- 3) Monitorowano środowiska zagrożone uzależnieniem, przemocą, motywowano do podjęcia terapii.

VIII. Wnioski

Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” w Gminie Kościan w roku 2021 w odniesieniu do poprzednich lat uległa zwiększeniu. Często w jednej rodzinie sporządzanych jest kilka „Niebieskich Kart”. Bardzo duża część spraw kierowana jest do Prokuratury, która w większości przypadków umarza postępowanie, gdyż nie znajduje przesłanek do kierowania sprawy do Sądu. Tutejszy Zespół Interdyscyplinarny podejmuje szereg działań, które mają wpłynąć na obniżenie zjawiska przemocy w Gminie Kościan. Raz w roku podejmowane są działania profilaktyczne w postaci rozpowszechniania w miejscach publicznych ulotek, broszur, plakatów o formach i zakresie pomocy dla rodzin w sytuacjach kryzysowych. Z uwagi na zagrożenie epidemiologiczne – koronawirus nie zorganizowano interdyscyplinarnego szkolenia dla członków Grup Roboczych. Odbyło się szkolenie on -line dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Członkowie Grup Roboczych starają się jak najszybciej docierać do ofiar przemocy, a także oddziaływać na sprawców przemocy. Ofiary przemocy uzyskują wiedzę na temat ich możliwości, uprawnień, w związku z zaistniałą sytuacją kryzysową. W dalszym ciągu brak programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy.

Wzrost zjawiska przemocy na terenie Gminy Kościan wskazuje na dalszą konieczność podejmowania działań profilaktycznych, stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych służb, które zajmują się problemem przemocy domowej, dalszą współpracę interdyscyplinarną osób zawodowo zajmujących się przemocą. Zespół Interdyscyplinarny dostrzega potrzebę podejmowania interwencji kryzysowych i dalszych pomocowych oddziaływań wobec osób doświadczających, jak i stosujących przemoc w rodzinie. W związku z powyższym członkowie Zespołu będą pracować zgodnie z założeniami określonymi w „Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2023”.

Załącznik nr 2
do Sprawozdania z działalności
Gminnego Ośrodka Pomocy w Społecznej
w Kościanie za 2021 rok

SPRAWOZDANIE

Z REALIZACJI ZADAŃ OKREŚLONYCH W GMINNYM PROGRAMIE WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2019-2021

Niniejsze sprawozdanie obrazuje działania gminy Kościan w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w 2021r. – w odniesieniu do Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021. W gminie Kościan podejmowanych jest szereg działań na rzecz dziecka i rodziny. Nadal jednak występują problemy i negatywne zjawiska społeczne, które w sposób pośredni bądź bezpośredni oddziałują na rodzinę. Rodziny borykają się z wieloma problemami, które prowadzą do powstawania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, uprawnienia, zasoby i możliwości.

Prezentowane poniżej sprawozdanie obrazuje działania podejmowane w ramach wszechstronnej pracy z rodziną, której celem było wsparcie oraz ukazanie właściwych kierunków w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Współpraca wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami polegała na objęciu pomocą rodziny naturalnej już na początkowym etapie występujących problemów, tak by nie dopuścić do ich eskalacji, której konsekwencją może być umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

Zarządzeniem Wójta Gminy Kościan Nr 27/17 z dnia 3 kwietnia 2017 r. upoważniono Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY I ICH REALIZACJA

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej . (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821, ze zm do zadań własnych gminy należy m. in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr V/35/19 Rady Gminy Kościan z dnia 22 lutego 2019 r.

Priorytetem w działaniach jest stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiec marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców.

Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, takich jak: pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych mających na celu przywrócenie ich zdolności do wypełniania tych ról poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrują się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomóc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych, czyli umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Adresatami programu były rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Kościan, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zagrożone ubóstwem lub innymi zjawiskami dysfunkcyjnymi.

Szczególą troską otoczono dzieci i młodzież, by zminimalizować negatywne skutki ich życia w dysfunkcyjnych środowiskach, aby w przyszłości mogły samodzielnie i prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie.

Program zakładał następujący cel główny:

Wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej poprzez prowadzenie zintegrowanych i spójnych działań oraz tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Cel główny był realizowany poprzez szczegółowe działania tj:

1. Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów w rodzinie:

- Systematyczna i sprawna diagnoza problemów w rodzinie.

Pracownicy socjalni GOPS w Kościanie prowadzili systematyczną pracę socjalną mającą na celu pomoc rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Pracownicy socjalni prowadzili współpracę ze Szkołami oraz z Policją, z którymi podejmowali wspólne działania w celu pomocy dzieciom i rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie. Pracownicy socjalni monitorowali „Niebieskie Karty” prowadząc w rodzinach szeroko rozumianą pracę socjalną.

Pracownicy socjalni monitorują sytuację dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem oraz podejmują działania w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym. Uczestniczą w spotkaniach inicjowanych przez PCPR, mających na celu wymianę informacji i zacieśnienie współpracy w celu kompleksowej pomocy interdyscyplinarnej.

2. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa:

- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin.

W roku 2021 pracownicy socjalni udzielili pomocy społecznej 239 rodzinom zamieszkałym na terenie gminy Kościan, którym przyznano świadczenia pieniężne i niepieniężne oraz objęto pracą socjalną. Wśród wszystkich rodzin objętych pomocą – 92 rodziny to rodziny z dziećmi i 24 rodziny niepełne.

Rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Kościan korzystały również z:

- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami – (średnio 400 rodzin miesięcu)
- świadczenia wychowawcze (500+) – 1.923 rodziny (3.194 dzieci)
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 41 rodzin

Pracownicy socjalni oraz Dzielnicowi prowadzili również pracę socjalną z rodzinami dotkniętymi przemocą, w których sporządzono Niebieska Kartę.

- Organizowanie w szkołach posiłków dla dzieci z rodzin objętych pomocą, koordynacja rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

W roku 2021 dożywianiem w placówkach oświatowych objętych było 96 dzieci. Dożywianie prowadzone było we wszystkich szkołach i przedszkolach na terenie gminy. Z pomocy w formie posiłków korzystały także dzieci uczęszczające do szkół i przedszkoli poza terenem naszej gminy. Ze względu na pandemię koronawirusa i w związku z tym prowadzenie nauki zdalnej zostało ograniczone dożywianie w szkołach.

- Wspieranie rodzin zagrożonych kryzysem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Realizatorem tego zadania byli głównie pracownicy socjalni oraz asystent rodziny, który pracę z rodziną podjął na wniosek pracownika socjalnego

skierowany do dyrektora o objęcie rodziny pomocą asystenta. Asystenci rodziny najczęściej prowadzili pracę z rodziną w środowisku zamieszkania. Obok wspierania rodziny w podnoszeniu kompetencji opiekuńczo - wychowawczych, na ogół zajmowali się pomocą w rozwiązywaniu problemów socjalno - bytowych, które najbardziej przytłaczają rodzinę oraz generują brak poczucia bezpieczeństwa i perspektyw na przyszłość.

3. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym

- Wspieranie rodzin w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną i współpracę z asystentem rodziny.

- Gmina Kościan od 2012 r. prowadzi wsparcie rodziny w postaci asystenta rodziny. W roku 2021 w GOPS w Kościanie zatrudnionych było 2 asystentów rodziny, którzy swoim działaniem objęli 25 rodzin (61 dzieci).

Asystent opracował i realizował plany pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Współpracował również w przypadku dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej z koordynatorem pieczy zastępczej, jak również z innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Mimo wszechstronnych działań na rzecz dziecka i rodziny, jak również szeroko prowadzonej pracy socjalnej w 2021 r. z terenu gminy Kościan w różnych formach pieczy zastępczej przebywało 14 dzieci z 10 rodzin.

W roku sprawozdawczym 2 dzieci powróciła z domu dziecka do rodziny biologicznej.

Do zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej należy też współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w jednej z w/w form gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka, w wysokości:

- 4) 10% poniesionych wydatków na opiekę i wychowanie – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 5) 30% poniesionych wydatków na opiekę i wychowanie – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 6) 50% poniesionych wydatków na opiekę i wychowanie – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Pozostałe wydatki na opiekę i wychowanie dziecka ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej.

W roku 2021 Gmina Kościan dofinansowała wydatki na opiekę i wychowanie 14 dzieci, które zostały umieszczone zgodnie z postanowieniem Sądu Rodzinnego w rodzinach zastępczych oraz w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

- 3) 7 dzieci w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- 4) 7 dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej,

Poniesione wydatki na ten cel w roku 2021 stanowiły kwotę **52.785,46 zł.**

- Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci wymagających wsparcia, wspomaganie rodzin wielodzietnych w dostępie do wypoczynku, kultury:
 - 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dofinansowała wypoczynek dla dzieci i młodzieży:
 - 85 dzieci i młodzieży było uczestnikami w okresie letnim dwóch obozów profilaktyczno - sportowego zorganizowanego przez LZS „Junatrans” Stare Oborzyska,
 - 49 dzieci brało udział w półkoloniach zimowych z obroną cywilną Urzędu Gminy Kościan,
 - 15 dzieci uczestniczyło w obozie letnim zorganizowanym przez Parafię w Racocie,
 - Klub sportowy „Obra” zorganizował obóz dla 50 dzieci,
 - 65 dzieci wzięło udział w obozie sportowym zorganizowanym przez PKS Racot

- Wspieranie edukacji uzdolnionych uczniów i wyrównywanie szans edukacyjnych wszystkich dzieci:
 - W roku 2021 Wójt Gminy Kościan przyznał uczniom:
 1. stypendium za wyniki w nauce - 259 dzieci,
 2. stypendium szkolne otrzymało - 80 dzieci,
 3. zasiłek szkolny – 0 dzieci.
- Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego:

Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny kierowali osoby wymagające wsparcia specjalistycznego do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w celu uzyskania bezpłatnej pomocy logopedy, psychologa, prawnika, mediatora.

4. Promowanie wartości rodziny i umacnianie więzi jej członków:

- Organizowanie festynów, imprez integrujących rodzinę
Ze względu na pandemię koronawirusa wszystkie imprezy masowe zostały odwołane.
- Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny -
GOPS w Kościanie wspólnie z GKRPA oraz Zespołem Interdyscyplinarnym zajmował się dystrybucją ulotek o tematyce przemocy w rodzinie oraz wszelkiego rodzaju uzależnieniach. Ulotki i plakaty pracownicy dostarczyli do placówek oświatowych, Policji, Służby Zdrowia.

5. Działania profilaktyczne i zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży:

- Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym:
We wszystkich placówkach oświatowych na terenie gminy Kościan realizowane były programy profilaktyczne (warsztaty profilaktyczne).
- Organizowanie porad i warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców.
Ze względu na panującą pandemię nie prowadzono warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców.

- **Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniem, przemocą, motywowanie do podjęcia terapii.**

Pracownicy socjalni na bieżąco monitorują sytuacje dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przezywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Polega to przede wszystkim na wizytach w środowisku, wnioskowaniu o przydzielenie asystenta rodziny, kierowaniu do placówek wsparcia dziennego. Ponadto stosowano interdyscyplinarne wsparcie rodziny takich specjalistów jak: pracownik socjalny, asystent rodziny, kurator rodzinny, pedagog szkolny, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- **Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinie**

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników wspierających rodziny dysfunkcyjne poprzez udział w szkoleniach, seminariach i konferencjach. Pracownicy socjalni, asystenci rodziny, członkowie GKRPA oraz Zespołu Interdyscyplinarnego brali udział w różnych konferencjach i szkoleniach on-line poszerzających wiedzę na temat pomocy rodzinom.

31.12.2021 r.

Opracowała:

Bożena Lewińska- Dyrektor GOPS w Kościanie